

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Fjärde årg. No 7.	Prenumerationspris. 1 månad Mr. 12:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:75 I Finland: 1 månad Fmk. 1:50	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddaregaten 3, Reval.	Annonspris. 2 mk. pr. mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	17 febr. 1921.

Kyrko- och prästskattesytemet behöver reformeras.

Under ovanstående rubrik vill märket "J. P." påpeka det orättvisa i, att blott jordägare betala kyrko- och prästskatt, medan jordlösa äro fria från sådan skatt.

Men att Lilla Rågöborna skulle kännbart lida av den orättvisan, är nog en liten överdrift. Ty blott 3 s. k. torpare finnas på ön. Och andra icke-bönder äro lätt räknade. Finnas på Lilla Rågö sammanlagt 15 familjer, som icke äro bönder?

Prästskatten säges ha blivit en fullkomlig börda, därför att livsmedelsprisen stigit och skatten utgår in natura. För den som tager livsmedlen ur egen visthusbod, bör bördan icke kännas mycket tyngre nu, än när han förr tog fram samma livsmedel från samma bod.

Visserligen kan prästskatten synas större nu än förr, om man beräknar varorna i pengar. Men den som så gör, måste besinna, att det är pengarna, som ha sjunkit i värde, och icke livsmedlen, som stigit i värde. Samma livsmedel behöver varje människa alltjämt för livets nödtorft, även prästen. Skall prästen få sin lön i pengar, måste penningavgiften bliva desto större, om han skall för dessa pengar kunna skaffa sig mat, kläder och annat.

Såsom Rågöbornas präst är jag gärna villig höra de förslag

till prästskattens rättvisare fördelning, som J. P. kan framställa. Att de jordlösa avgifter skulle verka utjämnande på Lilla Rågö, har jag svårt att tro.

J. P. anmärker, att varje estländsk undersåte har frihet bestämma, om han vill tillhöra kyrkan eller icke, och att den som ej är medlem av kyrkoförsamlingen, är lagligen befriad från dess pålagor. När jag tillträdde svenskfinska St. Mikael's församlingen i Reval med Rågöarne, utlovades mig viss ersättning för denna tjänst. För att ingen må känna sig i sitt samvete bunden av detta löfte, även sedan han utträtt ur församlingsgemenskapen, löser jag härmed varje utträdande medlem från denna förpliktelse. Hittills har likväl ingen anmält sitt utträde ur min församling.

Bönderna få enligt J. P. skatta dyrt till staten. — Finns det någon bonde på Lilla Rågö, som betalar till stat och kommun 500 mark årligen? Jag tror det knappast. Enligt Revalspris är 500 mk mindre än 4 kg. smör. Vilken småbonde i Sverige har så små skatter? Estlands folk vet inte, vad andra staters undersåtar måste betala, och knotar över skatter utan orsak.

Det är nog riktigt att stå på folkets sida. Men om det är fosterländskt och rätt handlat att underblåsa ett vid skatter ovan folks missnöje med skatteplikterna, det är ingen konst, men

det gör man ingen människa lyckligare med.

Reval den 10. 2. 1921.

Nils Linderstam.

Örmsödräkten.

Den kvinnliga nationaldräkten här på ön bedömes högst olika. Av de flesta anses den mycket ful och estarna samt även Nuckösvenskarne göra sig för det mesta lustiga över densamma. Ja, även bland öborna själva, särskilt det yngre manliga släktet, står den lågt i kurs. Många av de yngre kvinnorna äro så pass medvetna om detta främlingarnas omdöme, så att de knappast våga sig till Hapsal eller grannsocknen "Nuckö." Och skulle de våga sig så långt som till Reval så blir de föremål för allmän begäpning. Detta å ena sidan. Å andra sidan däremot, av landsmän från Sverige och Finland, samt även av folk med omdöme hemifrån, berömes dräkten som vacker och klädsam. Många av dessa skulle ansett det för en olycka för Ormsö, om dräkten skulle försvinna eller underkastas omändring. —

Frågan om dräktens ändring eller avskaffning rör sig här hos rätt många. Må det därför tillåtas en utomstående framkomma med sin mening. Först då: Ormsökvinnorna behöva ej skämmas för sin dräkt. Även den är ett fäderneärv, sådan den ut-

vecktats under århnuadraden. Därför ingen skamkänsla, snarare stolthet. Det är ett bevis på Ormsökvinnans fasthållande vid sitt gamla, svenska. Där man föraktar den fäderneärvda dräkten och utan eftertanke utbyter den mot modernt krims-krams, där är det ej heller långt till förakt och skamkänsla för det heligaste — vårt svenska språk. Och, glöm ej, av folk med smak och omtanke prisas eder dräkt t. o. m. som vacker.

En annan sak är dock, om dräkten i allt är praktisk. Under teknads mening vore, att den för det första borde vara något längre, ungefär som äldre kvinnor har det. Den "moderna" korta kjolen kan ej försvaras som vackrare eller ändamålsenligare. Tvärtom, vid vissa rörelser kan den visa sig som högst olämplig. Vidare, skulle det ej gå för sig ändra kjolen på så sätt, att den uppbyggs av något tunnare blusliv? Att ha de mångdubbla tjocka vadmalsrynkorna fästade under armarna, måste särskilt i sommarvärmen vara plågende. Yllekjolen till midjan och uppbyggen av ett vackert blusliv, i stil med nationaldräkter i Dalarne, det vore mitt förslag. Därigenom skulle även den kvinnliga figuren mera framhävas, det stela, otym-piga undvikas. Några äldre lär ha kjolar i denna stil, varför då ej även de yngre?

De allt för tjocka benen motsvara ej heller de vanliga begreppen om vackert. Det vackraste är nog vad Skaparen själv åstadkommit. Och flera par strumpskåft i hetta är trälldom under modedårskap.

De röda och vita strumporna med hemgjorda "skua" äro vackra. Detsamma kan dock ej sägas, då fötterna instuckits i mer eller mindre moderna högklackade skor. Då är det absolut ovackert med dessa strumpor. Unga kvinna, då du vill vara prydlig om fötterna, gå då med "skua"! De

passa ihop med strumporna. Annars skriker det. Dukarna äro vackra. Och bäst av allt är, att man lärt konsten förfärdiga dem hemma. Men "ärmarna", de borde försvinna. Med deras korthet nedtill varken skyla eller värma de. Många yngre kvinnor hava även lagt bort detta onyttiga plagg. Den blåa utankappan kunde lika så underkastas förändring. Den är ju av nyare ursprung och vore det ej brott mot det gamla att få den något ändrad.

Utom de här föreslagna ändringarna kunde det ej skada, om yngre kvinns personer hade kläder även av nyare snitt. Vid resor och andra tillfällen skulle de kunna användas, ävensom då det vore fråga om anställningar på andra orter.

Aibosvensk.

I natt jag såg i drömmen . . .

I natt jag såg i drömmen
du stod invid mitt läger,
du lade på min panna
din mjuka, svala hand,
som förr du moder gjorde
för längesen i världen,
då mina pulsar brände
och blodet stod i brand.

*

Du såg mig in i ögat,
som förr du ofta gjorde;
jag minns den ömma blicken
så kärleksfull och varm.
Du slöt mig till ditt hjärta,
jag än en gång som liten
fick gråta ut min smärta
invid din modersbarm.

*

Till dina mjuka händer
jag längtar, moder kära,
och till ditt varma hjärta,
som ger mitt eget frid.
Likt spån på vida havet
jag kastas kring av ödet;
hos dig finns ro och vila
från livets kamp och strid.

Reval i februari 1921.

Erik P - n.

S. O. V: s fest i Reval.

Söndagen den 13 dennes hade S. O. V. en större fest i judiska klubben, Bredgat. 3. Salen, 300 platser, var fullproppad. Programmet omväxlande, bl. a. ett teaterstycke i två "akter" Ludvens vat. tenskräck". Alla nummer på scenen och för övrigt hela festen mycket vällyckad. Stämningen var den bästa och inkomsten efter förhållandena bra, över 20.000 mkren vinst. Tack till alla medverkare!

Nargö.

Måndagen den 7 februari hölls ett allmänt möte av öborna i den nu använda skolsalen. Mötet var rikligen besökt av både män och kvinnor. På dagordningen stod nu, som mången gång förut skolhusfrågan. Alla insågo att ett vanligt boningsrum, huru gott det än är, icke lämpar sig som skolsal, fast man nu i två år varit tvungen att använda ett sådant för nämnda ändamål. Man bestöt därför enhälligt att i år reparera det gamla skolhuset.

Då nödigt kapital till företagets förverkligande inte finnes, tillsattes en kommitté, som fick i uppdrag att till en början göra en insamling bland öns befolkning, anordna fäster o. d. för anskaffande av penningar samt använda dem efter behov. Insamlingen av frivilliga bidrag har också sedan börjat samt givit goda resultat. Man hoppas att företaget inte skall bli nödsakat att avstanna halvvägs i brist på understöd.

Det må tilläggas att gamla skolhuset av ryska militärer försatts i sådant skick att dess reparation kräver en summa av bortåt 100 tusen mk., vilket är ganska påkostande att få ihop för en befolkning av omkr. 200 personer.

Lycka till företaget! Mätte närgöbornas företag tjäna såsom

exempel åt andra svenska orter, där skolhusen äro nära att förfalla!
E. T.

Frihandel.

Jordbruksministeriet kommer i de närmaste dagarna att införa frihandel med spannmål. 254.000 pud säd kommer att importeras från utlandet, och blir det nog, hoppas vi, så småningom bättre förhållanden. Priserna sjunka också alltjämnt. Man erbjuder stadens livsmedelsförvaltning råg utifrån för 408 mk. pud; vidare erbjuda utländska firmor socker till billigare pris — så att det kunde säljas här för 25 mk skålp. Man vill komma så långt att kortsystemet helt och hållet blir avskaffat och allt fritt såsom före kriget.

Stadsvalen i Estland.

Stadsrådsvalen i Dorpat utgöra i jämförelse med riksdagsvalen en vinning för högern. Likadant är förhållandet i Valk, där de borgerliga och neutrala partierna erhållit 31 plats, socialdemokr. 7 och kommunisterna 1.

En allmän industriutställing.

Handels- och industrimisteriet har tillsammans med landets lantbruksförening numera beslutat anordna en större industriutställning i Reval den 10—19 september 1921.

Utlandet.

Sverige.

“Allsvensk Samlings” redaktis fru Enni Lundström har på grund av sjukdom varit tvungen att nedlägga sitt arbete för tidningen, i vars tjänst hon under många år slitit sina krafter. Även tidningens utgivare och Riksför. sekreterare prof. Vilh. Lundström hade ställt den möjligheten i sikte att han kommer att lämna sin post.

Det var mycket nedslående nyheter. Såväl professorn som professorkan ha varit och äro estlandssvenskarnas hängivnaste vänner. Det är tack vare prof. L. och Riksför. vi fått folkhögskolan till stånd, läroböcker så gott som gratis för våra skolor, understöd för Kustbon m. m., m. m. Vi hoppas dock att prof. L. kommer att kvarstå.

Kustbon uttalar här å sina egna och estlandssvenskarnas vägnar sitt varmaste tack till den avgångna redaktisen fru Enni Lundström för allt vad hon varit och gjort för estlandssvenskarna.

Ryssland.

Lenin och Trotski äro två makter i Ryssland. Lenin har dock haft större tillslutning och gör det än, men alltmera svalnar intresset bland allmänheten för bolsjevismen. Vanligt arbetsfolk och bönder ha just icke mycket mera att säga i kommittéerna, där ledarna sitta. För en arbetare är det ju huvudsaken om han har en god husbonde och då sovjetkommittéerna icke mera på långt när motsvara hans fordringar, vore man i Ryssland vid första bästa tillfälle villig att bortbyta Sovjet mot en annan makt.

I Sydryssland göra bönderna uppror och begära bl. a. egna hemman med äganderätt och fri handel.

Svenskarna lyckönska Estland.

Estniska konsulatet i Stockholm har av Riksför. för svenskheteng bevarande i utlandet sekreterare prof. Vilh. Lundström med anledning av Estlands erkännande erhållit ett varmt lyckönskningstelegram, däri bl. a. önskas en lycklig framtid även för landets trogna medborgare av svensk nationalitet.

Konsul Klaas svarade med ett telegram, däri han tackar i varma ordalag, skriva de estniska tidningarna.

Tyskland kan inte betala det begärda skadeståndet.

Alla partier ha i tyska riksdagen kommit till klarhet om, att landet icke kan uppfylla skadeståndskravet. Ett motförslag har utarbetats och överlämnats till ententen.

Folkförbundet har fått ny president.

Den förste presidenten, Hymans, har avgått och i hans ställe har valts brasilianske ambassadören i Paris, Da Cunha. Valet innebär återigen ett poängterande av Sydamerikas starka ställning inom Nationernas förbund.

Insända brev.

I Kustbon №4 d. å. framkommer C. M. Berg i en ledare med förslag om en svensk marknad på Nuckö. Uppfattningarna om marknadens nytta äro olika, och då frågan nu en gång upptagits till behandling måste vi även berada plats för följande uttalande. Insänderen N. Berg skriver bland annat:

“Affären går ju alltid bra då det är marknad, men männe det från ekonomisk synpunkt sett verkligen vara att hålla jämna steg med andra, att köpa och sälja lek-saker eller för landsbor att grannar och grannar emellan köpa och sälja husdjur. Det kan ju i längden icke skapa någon ekonomi i allmänhet.

Esterna skulle under de sista åren satt större värde på handel och industri. Jag tycker att esterna först och främst satt större värde på arbetet. Således för att hålla jämna steg med andra borde folk först och främst avlägga lättjan inberäknad dagdriveri på marknaden.

Ett likadant dagdriveri anser jag också det vara, att resa sig höga stegar över taken samt sitta där och spana mot väster, väntande att ett fördömt tyskt eller

engelskt handelsfartyg skall passera m. m.

Det finns en svenskbygd, där männen beklagligt nog helt och hållet förr avhöllo sig från arbete i det att de för hela sommaren övergävo hus och hem, lämnade åkern att skötas av kvinnor och barn.

Alltså vore förslaget att i stället för att uppmana folk att bli dagdrivare på marknader, begynna arbeta — endast det vore ett

“passa på att icke bli eftergrannar.” Det är ett annat förslag, långt nyttigare än att hålla marknad.”

Red. anm.: Vi kunna icke i allt överensstämma med brev skrivaren vad lättjan beträffar. Vi veta att estlandssvenskarna i allmänhet äro ett arbetsamt folk, även om det gives undantag. Marknadens nytta däremot kan bero på olika omständigheter. Vad säga landsborna?

Rättelse.

I nr. 5 av tidningen d. å. läses på mellersta spalten, 12 raden nedifrån “då däremot hälften av fett och kolhydrater kan växla utan större men för djuren...” bör vara: då däremot halten av fett o. s. v.

Redaktionen

J. F. Hallmans

Bokhandel, Uddevalla, Sverige

anbefaller sig för leverans av all sorts
Svensk litteratur

såsom läroböcker, romaner, memoarverk, resebeskrivningar, teologi, religiösa berättelser, läkareböcker, ungdomsböcker, biblar och psalmböcker.

Begär våra bokkataloger, som sändas gratis och franko.

Ävenledes framhålles vårt väl sorterade lager av dansk, norsk, tysk, fransk och engelsk litteratur.

Det sökes någon affärsman

(svensk eller inföding) som vill bli ombud för en stor firma i Sverige, vilken handlar med varjehanda. Direkt till off. Herr N. Ohlsson (Aktiebolag Gatth. Nilsson), Norrgatan 22, Växiö, Sverige.

Om någon av misstag — nu då adresserna ännu sorteras — icke erhållit något eller några nummer av **Kustbon**, be vi prenumeranterna vända sig direkt till redaktionen, Riddaregat. 3, Reval.

Redaktionen.

Tödd en son

den 7 febr. 1921

Maria och Carl Berg.

== Téafton ==

i gamla skolan, Riddareg. 3, onsdagen den 23 febr. kl. 6 e. m.